Verslag After ESPEN symposium

Hoogtepunten van ESPEN 2015 in Lissabon

Van 5-8 september is in Lissabon het 37e ESPEN congres gehouden. Voor geïnteresseerden die niet de mogelijkheid hadden om dit congres bij te wonen is op 2 oktober een 'After ESPEN' georganiseerd door NESPEN (Netherlands society for clinical nutrition and metabolism) in samenwerking met de firma's Nutrica en Baxter. De twee belangrijkste thema's waren: eiwitinname in relatie tot spiermassa en inflammatie bij chronische ziekten. Voorzitter van NESPEN, dr. Geert Wanten heette iedereen van harte welkom.

Cora Jonkers, secretaris NESPEN en diëtist TPV & darmfalenteam AMC, gaf een algemene inleiding over de hoogtepunten van het congres. Ruim 3300 bezoekers waren aanwezig op het ESPEN congres en het aantal abstracts was hoger dan ooit. Nederland was goed vertegenwoordigd met bijna 200 deelnemers (diëtisten, medici, verpleegkundigen, apothekers en industrie) en 51 ingestuurde (en geaccepteerde!) abstracts.

Cora besprak de plenaire lezing van prof. Argiles uit Spanje over inflammatie als drijvende kracht achter spierafbraak bij kanker. Inflammatie geeft tumorgroei, translocatie (darmflora), verlaging van de immuniteit, mobilisatie van vetcellen, 'browning' (witte vetcellen transformeren onder invloed van Il6 naar bruine vetcellen) en vermindering van de insulinegevoeligheid. De vraag is in hoeverre deze processen met voeding te beïnvloeden zijn, bijvoorbeeld met visolie, leucine, prebiotica, oligosachariden. Hiernaar zal meer onderzoek gedaan moeten worden om concrete adviezen te kunnen geven. Ook prof. dr. Braga (Italië) concludeerde in zijn plenaire lezing dat gestreefd moet worden naar verlaging van de insulineresistentie en oxidatieve stress door perioperatief te voeden gerelateerd aan een normale BMI (geen over- of ondergewicht). Lichaamsbeweging is belangrijk en voeding in combinatie met glutamine, omega-3-vetzuren en arginine.

Dr. Raymund Zinck (Baxter) besprak de uitkomsten van onderzoek van intensivist dr. M. Berger (Zwitserland) waaruit bleek dat TPV-patiënten deficiënties aan spoorelementen kunnen krijgen, omdat deze niet in TPV aanwezig zijn (wel in enterale voeding). Spoorelementen zullen altijd gesuppleerd moeten worden, maar in 50% van de gevallen wordt dit vergeten.

Marian de van der Schueren, senior onderzoeker diëtetiek en voedingswetenschapper VUmc, ging in op het belang van het herkennen van de diverse vormen van ondervoeding, zoals 'wasting', sarcopenie, cachexie en 'frailty' (kwetsbaarheid) om de juiste behandeling te kunnen starten. Kies de juiste screeningstool voor de doelgroep en kijk, behalve naar de uitkomsten van de screeningsmethode, ook naar de voedingsinname en inflammatie om een advies op maat te kunnen opstellen. Marian is een van sprekers tijdens het ESPEN-Life Long Learning (LLL) dat NESPEN organiseert in combinatie met *Clinical Nutrition and Metabolism*. Dit opleidingsprogramma in klinische voeding gericht op artsen, apothekers, dietisten en verpleegkundigen bestaat uit 120 verschillende modules die zowel live als online gevolgd kunnen worden. In Nederland worden dit jaar twee livetrainingen aangeboden; '*Nutrition in older aldults*' en '*Nutritional support in cancer*'.

Dr.ir. Peter Weijs, lector Gewichtsmanagement HvA en senior onderzoeker diëtetiek en voedingswetenschappen VUmc, besprak onderzoeken die betrekking hadden op de eiwitbehoefte. Voorheen werd bij het vaststellen van voedingsdoelen vooral op energie-inname gelet, maar nu ligt het accent meer op de eiwitinname. Bij patiënten die in het ziekenhuis liggen treedt in vijf dagen tijd een verlies op van 800 gram aan spiermassa. Er bestaat een relatie tussen spierafname en toename van de mortaliteit. Op basis van diverse resultaten beveelt Weijs een inname van minimaal 1,2 gram eiwit/kg lichaamsgewicht aan.

Dr. Jens Kondrup, voorzitter van de Deense Clinical Nutrition Society, stelde de vraag of dikke mensen minder energie c.q. voedingsstoffen nodig hebben. De spiermassa van dikke mensen (BMI hoger dan 50) is metabool meer actief, hierdoor is de behoefte per kilogram spiermassa hoger, maar niet de behoefte per kilogram

V&V_najaar15_08.indd 12 11-12-15 11:35

Sprekers tijdens After ESPEN, v.l.n.r. Tjesco Massaro, Anne van der Werf, Willem Looijaard, Geert Wanten, Cora Jonkers, Peter Weijs, Mariël Klos.

lichaamsgewicht. Als dikke mensen minder gaan bewegen, helpt het geven van extra eiwit voor de opbouw van spieren, zo stelde hij.

Anne van der Werf, onderzoeker diëtetiek en voedingswetenschappen VUmc, besprak de hoogtepunten van presentaties met betrekking tot oncologie. Ook zij onderstreepte het belang van een goede spierkwaliteit in verband met een betere overleving. Patiënten met een lage spiermassa hebben meer bijwerkingen van chemotherapie, meer postoperatieve infecties en een slechtere overleving na operatie. Patiënten die begeleid worden door een diëtist hebben een hogere energie-inname en de kans op tweejaarsoverleving is ook groter. Het aantal onderzoeken die dit aantonen is echter klein van opzet. De ESPEN-richtlijn oncologie zal binnenkort verschijnen.

Met behulp van CT-scans kan de spiermassa worden berekend, vertelde Willem Looijaard, VUmc, maar de uitkomsten verschillen van de BIA-metingen. De BIA-metingen zijn minder betrouwbaar omdat deze het vochtgehalte in het lichaam niet meenemen. Een BIA-meting is wel gemakkelijk, goedkoop en patiëntvriendelijk.

Voedingsverpleegkundige Mariël Klos introduceerde de 'ranjatest' om de positie van de maagsonde in de maag goed te kunnen controleren. Zij pleit ervoor om deze test op te nemen in de landelijke richtlijnen.

Geert Wanders, MDL-arts, besprak het toestand komen van de ESPEN-richtlijnen darmfalen.

Tjesco Massaro, Nutricia Advanced Medical Nutrition sloot af met een overzicht van de kosten van ondervoeding voor de gezondheidszorg. Nieuw bewijs laat zien dat ondervoeding duurder is dan ooit. De kosten in Nederland door ondervoeding bedragen 1,9 miljard euro per jaar, dat is 2,1 % van het nationaal zorgbudget. Er kan kostenbesparing worden gerealiseerd door voedingsinterventie en het tijdig screenen. Er is meer onderzoek nodig naar de aanpak van ondervoeding bij geriatrisch chirurgische en oncologische patiënten.

In 2016 wordt het ESPEN-congres gehouden in Kopenhagen (een samenwerking van de Deense en Noorse verenigingen voor klinische voeding en metabolisme) en in 2017 zal NESPEN gastheer zijn voor het ESPEN-congres in Den Haag. Het NESPEN-bestuur is al met de voorbereidingen bezig. Ideeën zijn welkom en kunnen gemaild worden naar de secretaris van NESPEN Cora Jonkers: *c.f.jonkers@amc.nl*.

Majorie Former

Actuele informatie over NESPEN vindt u op de website van Voeding & Visie, www.voeding-visie.nl.

Congresagenda 2016 - 2017

2016	Datum	Plaats/Land	Deadline abstracts	Meer informatie
ASPEN Clinical Nutrition Week	16 - 19 januari	Austin, Texas, VS	verstreken	nutritioncare.org
NESPEN/NVGE	17-18 maart	Veldhoven		nvge.nl
38-ste ESPEN	17-20 september	Kopenhagen Denemarken	6 april	espen.org
39-ste ESPEN	2017	Den Haag		

V&V_najaar15_08.indd 13 11-12-15 11:35